

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos profesinės sąjungos "Solidarumas" pirmininkei Kristinai Krupavičienei info@lps.lt	2016-03-29 į 2016-03-04 2016-03-14	Nr. (15.3-35) SD - 1984 Koordinacinės tarybos nutarimą Nr. 10-044 Nr. S-27-808
---	--	---

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

DĖL LIETUVOS PROFESINĖS SĄJUNGOS „SOLIDARUMAS“ PATEIKTŲ SIŪLYMŲ

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Ministro pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2016 m. kovo 14 d. rezoliucija Nr. S-27-808, išnagrinėjo Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ Koordinacinės tarybos 2016 m. kovo 4 d. nutarime Nr. 10-044 keliamus klausimus ir teikia informaciją dėl pateiktų siūlymų.

Dėl piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo perdavimo savivaldybių savarankiškajai funkcijai

Pertvarkant piniginių socialinės paramos sistemą, buvo siekiama piniginių socialinės paramos taikumo ir veiksmingumo *teikiant paramą tiems asmenims, kuriems jos labiausiai reikia*, savivaldos vaidmens ir atsakomybės didinimo bei racionalių piniginei socialinei paramai skirtų lėšų panaudojimo. Atsižvelgiant į savivaldybių gerąją praktiką ir rezultatus, nuo 2015 m. piniginių socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams visos savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 4 straipsnio 5 dalimi, nuo 2015 m. nepanaudotos savivaldybių biudžetų lėšos piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti, atsižvelgiant į poreikį, pirmiausia turi būti naudojamos kitai socialinei paramai finansuoti savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad nepanaudotų lėšų savivaldybė neprivalo grąžinti į valstybės biudžetą, jos gali būti naudojamos papildomai socialinei paramai teikti ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms tais atvejais, kai parama pagal nustatytus teisės aktus nepriklauso arba yra nepakankama, atsiradus sudėtingoms, ekstremalioms situacijoms (gausioms šeimoms; šeimoms, auginančioms vaikus, kai mirė vienas iš tėvų; vienišioms priešpensinio amžiaus asmenims; sunkios ligos, gaisro ir kt. atvejais, įskaitant įsiskolinimus už gyvenamąsias patalpas).

Be kita ko, socialinės apsaugos ir darbo ministrė kiekvienais metais, kreipdamasi į savivaldybių merus, ragina savivaldybes, perskirstant piniginei socialinei paramai teikti nepanaudotas lėšas, kuo didesnę šių lėšų dalį skirti socialinės paramos prioritetinėms priemonėms vykdyti. Pavyzdžiui, šiemet – kurti ir plėtoti bendruomenines paslaugas užtikrinant sklandų perėjimą nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams bei gerinti socialinių paslaugų kokybę; finansuoti projektus ir prevencines priemones, susijusias su alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, smurto artimoje aplinkoje mažinimu; teikti didesnę finansinę paramą šeimoms, auginančioms

vaikus (ypatingą dėmesį skirti šeimoms, gyvenančioms socialiniame būste ir turinčioms skolų už šildymą ar kitas būsto išlaikymo paslaugas, užkertant kelią jų išskeldinimui iš socialinių būstų); įgyvendinti programas ir priemones pinigine socialine parama gaunantiems asmenims aktyvinti, jų motyvacijai integruotis į darbo rinką didinti; skatinti vaikų dienos centrų plėtrą ir veiklą siekiant užtikrinti šiuose centruose teikiamų paslaugų kokybę, finansuojant nevyriausybinių organizacijų projektus; skirti didesnę finansavimą neįgaliųjų socialinei integracijai, užtikrinant aplinkos ir būsto, socialinės reabilitacijos paslaugų prieinamumą bei kitų neįgaliųjų specialiųjų poreikių tenkinimą; gerinti socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, individualios priežiūros darbuotojų, teikiančių socialinę pagalbą senyvo amžiaus, neįgalių asmenų namuose, kitų socialinių paslaugų srities darbuotojų, taip pat savivaldybės administracijos padalinių, atsakingų už pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams administravimą, specialistų darbo sąlygas (pvz., aprūpinti transporto priemonėmis, saugos darbe priemonėmis, mobiliojo ryšio priemonėmis ir kt.), skirti lėšų minėtų darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti.

Savivaldybėse sudarytos ir efektyviai veikia Socialinės paramos komisijos (tarybos), kurios nariais yra socialiniai darbuotojai, seniūnai, seniūnaičiai, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir kiti aktyvūs visuomenės atstovai. Pažymėtina, kad pagal galiojančią teisinį reguliavimą (Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 14 punktą) asmenų, galinčių dalyvauti svarstant klausimus dėl pinigines socialinės paramos teikimo, sąrašas nėra baigtinis. Todėl *savivaldybės administracija*, nesaistoma jokių apribojimų, gali pasitelkti ir *profesinių sąjungų atstovus* dalyvauti paramos teikimo procese.

2015 m. vidutiniškai per vieną mėnesį socialinę pašalpą gavo 110,7 tūkst. asmenų. Palyginti su 2014 m., vidutiniškai per mėnesį socialinę pašalpą gavusių asmenų skaičius sumažėjo 21 proc. Minėtu laikotarpiu didelė dalis darbingo amžiaus darbingų socialinės pašalpos gavėjų, palikusių paramos sistemą, įsidarbino – 2014 m. 47 proc., 2015 m. – 45 proc.

Analizuojant savivaldybių administracijų pateiktus duomenis, matyti, kad 2015 m. pinigine socialine parama išimties tvarka (esant šioms aplinkybėms: viršijant nustatytą turto vertės normatyvą ar neatitinkant nustatytų sąlygų, kurioms esant asmuo turi teisę į pinigine socialinę paramą; kai neišspręstas vaiko tėvystės ar išlaikymo klausimas; kai vidutinės pajamos per mėnesį ne daugiau kaip 50 proc. viršijo valstybės remiamų pajamų dydį ir kt.) skirta 3,3 tūkst. asmenų. Socialinė parama kitais nenumatytais atvejais (vienkartinės pašalpos, kompensuotos kitos būsto išlaikymo išlaidos ir kt.) skirta 160,1 tūkst. asmenų.

Pasirinktas pinigines socialinės paramos sistemos pertvarkos kelias pasiteisino – teisinio reguliavimo pakeitimas, nuosekliai perduodant paramos teikimą savarankiškajai savivaldybių funkcijai, savivaldybių diskrecijos išplėtimas, tarpinstitucinio bendradarbiavimo sustiprinimas bei išsami individualių atvejų analizė, į paramos teikimo procesą pasitelkiant vietos bendruomenes, nevyriausybines organizacijas ir kt., sudarė prielaidas pinigine socialine paramą skirti tam, kam jos labiausiai reikia.

Dėl 1 siūlymo – „Gražinti vaiko pinigus (15 eurų) nepasiturinčioms šeimoms iki vaikui sukaks 18 metų“.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“, 89 punkte nurodytą priemonę – „Atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, teikti pasiūlymus dėl išmokos vaikui mokėjimo tobulinimo“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo

Nr. I-621 1, 2, 6, 8 ir 20 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projektą, kuris šiuo metu yra pateiktas suinteresuotoms institucijoms išvadoms gauti.

Įstatymo projektu siūloma išmokos vaikui mokėjimą pratęsti vaikams nuo 7 iki 18 metų, šeimoje auginant ir (ar) globojant vieną ar du vaikus, taip suvienodinant šios išmokos mokėjimą kaip ir šeimoje auginant ir (ar) globojant tris ar daugiau vaikų bei paliekant šiuo metu nustatytą šeimos gaunamų pajamų vertinimą.

Vidutiniškai per vieną 2015 m. mėnesį išmoką vaikui gavo 76,2 tūkst. vaikų. Pratęsus išmokos vaikui mokėjimą vaikams nuo 7 iki 18 metų, šeimoje auginant ir (ar) globojant vieną ar du vaikus, išmoką vaikui papildomai gautų apie 54,5 tūkst. vaikų. Iš viso išmoką vaikui gautų apie 135,4 tūkst. vaikų.

Dėl 2 siūlymo – „Stabdyti darbingo amžiaus moterų diskriminaciją, stiprinti investicijas į moterų švietimą ir sveikatos apsaugą, kad jos galėtų iki pensijos išlikti darbo rinkoje ir būti konkurencingomis“.

Pažymėtina, kad vienodas moterų ir vyrų galimybes užimtumo ir darbo srityje siekiama skatinti Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2015–2021 metų programos priemonėmis. 2004 m. Lietuvoje parengta šalies įmonėms ir organizacijoms rekomenduotina taikyti darbų ir pareigybių vertinimo metodika. 2015 m. atliktas tyrimas dėl šios metodikos atitikties Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo parodė, kad metodika atitinka Europos Sąjungos teisės nuostatas, tačiau ją reikia labiau viešinti regionuose. Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių programos 2015–2021 metams įgyvendinimo veiksmų plane numatyta 2016 ir 2017 metais organizuoti darbų ir pareigybių vertinimo metodikos pristatymus socialiniams partneriams visuose regionuose.

Dėl 3 siūlymo – „Didinti darbo užmokestį tuose ūkio šakos sektoriuose, kur dominuoja moterų darbas“.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 186 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad darbuotojo darbo užmokestis priklauso nuo darbo kiekio ir kokybės, įmonės, įstaigos, organizacijos veiklos rezultatų bei darbo paklausos ir pasiūlos darbo rinkoje. Vyrams ir moterims už tokį pat ar lygiavertį darbą turi būti mokamas vienodas darbo užmokestis.

Naujojo Darbo kodekso projekto, kuris svarstomas Lietuvos Respublikos Seime, 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad darbdavys, įgyvendindamas lyčių lygybės ir nediskriminavimo kitais pagrindais principus, be kitų reikalavimų įgyvendinimo, privalo už tokį patį ir vienodos vertės darbą mokėti vienodą darbo užmokestį. Projekto 136 straipsnyje, reglamentuojančiame darbo užmokesčio nustatymą, numatyta, kad įmonėje darbo apmokėjimo sistema turi būti parengta taip, kad ją taikant būtų išvengta bet kokios diskriminacijos lyties ir kitais pagrindais. Iš valstybės, savivaldybių ir valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų finansuojamų įmonių, įstaigų ir organizacijų bei Lietuvos banko darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos nustatomos teisės aktų nustatyta tvarka.

Šiuo metu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 m. programą ir įgyvendindama Konstitucinio Teismo 2015 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. KT26-N15/2015 nuostatas, kad asmenų, gaunančių atlyginimą iš valstybės (savivaldybių) biudžeto lėšų, darbo apmokėjimo sąlygos turi būti nustatytos įstatymu, rengia patikslintą Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo (toliau – Įstatymas) projektą, apimantį visų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimą. Įstatymo projekto

tikslas – sukurti vieningą valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo sistemą. Įstatymo projekte siekiama suvienodinti asmenų, dirbančių vienodos kvalifikacijos ir sudėtingumo darbą, darbo apmokėjimo sąlygas, darbo užmokesčio dydį susieti su praėjusiais metais pasiektais rezultatais. Pareiginės algos pastoviosios dalies dydžiai (koeficientais) bus apskaičiuojami pareiginės algos baziniais dydžiais (lygiai taip pat kaip šiuo metu pareiginės algos apskaičiuojamos valstybės politikams, valstybės pareigūnams ir valstybės tarnautojams), įvertinus darbuotojo išsilavinimą, kvalifikaciją, profesinio darbo patirtį.

Priėmus naująjį Darbo kodeksą ir Įstatymą, bus sudarytos reikiamos sąlygos mokėti darbuotojams teisingą darbo užmokesį, nepriklausantį nuo darbuotojo lyties. Manome, kad tai turėtų užtikrinti moterų darbo užmokesčio augimą, ypač dirbančių aukštos kvalifikacijos reikalaujančius, sudėtingus darbus.

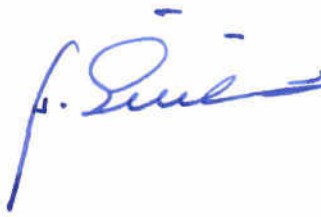
Dėl 4 siūlymo – „Nuo 2016 m. liepos 1 d. didinti MMA, nes dauguma dirbančiųjų moterų vis dar gauna tik minimalų darbo užmokesį“.

Siekiant padidinti mažiausią darbo užmokesį gaunančių darbuotojų pajamas, 2015 m. minimalusis darbo užmokestis buvo didinamas du kartus. Lietuvos Respublikos trišalė taryba (toliau – Trišalė taryba) šiems minimaliojo darbo užmokesčio didinimams bendru sutarimu pritarė 2015 m. balandžio 21 d. ir 2015 m. spalio 27 d. posėdžiuose. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 615 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ nuo 2015 m. liepos 1 d. buvo nustatyta 325 eurų minimalioji mėnesinė alga (toliau – MMA) ir 1,97 euro minimalusis valandinis atlygis (toliau – MVA). 2015 m. gruodžio 2 d. priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1240 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“, kuriuo nuo 2016 m. sausio 1 d. nustatyta 350 eurų MMA.

Trišalė taryba, vadovaudamasi prie Trišalės tarybos sudarytos darbo grupės MMA didinimo perspektyvų klausimui spręsti siūlymu, 2015 m. balandžio 21 d. posėdyje nutarė, kad ateityje, svarstant MMA didinimo klausimą, MMA dydį reikia sieti su konkrečiais ekonominiais rodikliais (vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio kitimu, darbo našumo kitimu, vidutiniu metiniu suderinto vartotojų kainų indekso pokyčiu, bendrojo vidaus produkto augimu, vidutiniu metiniu nedarbo lygiu ir kitais reikšmingais rodikliais) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei Trišalės tarybos teikimą dėl MMA siūlyti ne dažniau kaip vieną kartą per metus.

2016 m. sausio 12 d. Trišalės tarybos posėdyje buvo pradėtas svarstyti klausimas dėl tolimesnio minimaliojo darbo užmokesčio didinimo, numatyta svarstymą tęsti kituose Trišalės tarybos posėdžiuose.

Viceministras

Algirdas Šešelgis

Kristina Tumienė, tel. 266 4224, el. p. Kristina.Tumiene@socmin.lt
 Aistė Kaftaniukaitė, tel. 266 4273, el. p. Aiste.Kaftaniukaite@socmin.lt
 Laimutė Višinskienė, tel. 266 4290, el. p. Laimute.Visinskiene@socmin.lt